

PS-VII.431.1.4.2024

**Szanowny Pan
Mateusz Jaroszewski
Wójt Gminy Janowo
ul. Przasnyska 14
13-113 Janowo**

Stosownie do art. 47 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (Dz. U. z 2020 poz. 224), zwanej dalej: „ustawą o kontroli w administracji rządowej”, przekazuję Panu Wójtowi treść wystąpienia pokontrolnego.

Wystąpienie pokontrolne

Kontrolę przeprowadzono w Urzędzie Gminy Janowo, ul. Przasnyska 14, 13-113 Janowo, NIP: 745-11-23-139, REGON: 000535570, w siedzibie jednostki kontrolowanej oraz na grobach i cmentarzach wojennych położonych na terenie gminy.

W okresie objętym kontrolą oraz w okresie prowadzenia kontroli stanowiska kierownicze pełnili:

1. **Grzegorz Napiwodzki** - Wójt Gminy Janowo, wybrany w wyniku wyborów w dniu 4 listopada 2018 r., urząd objął w dniu 20 listopada 2018 r. (do zakończenia kadencji),
2. **Mateusz Jaroszewski** – Wójt Gminy Janowo, wybrany w wyniku wyborów w dniu 21 kwietnia 2024 r., urząd objął w dniu 7 maja 2024 r.,
3. **Dorota Paczyńska** - Sekretarz Gminy, zatrudniona na stanowisku z dniem 1 października 2017 r. podstawie umowy o pracę na czas nieokreślony zawartej w dniu 1 października 2017 r.,
4. **Emilia Kołakowska** – Skarbnik Gminy, powołana na stanowisko z dniem 1 kwietnia 2023 r. Uchwałą Nr LII/263/2023 Rady Gminy Janowo z dnia 29 marca 2023 r. w sprawie powołania Skarbnika Gminy Janowo,
5. _____ - kierownik Referatu Gospodarki Trenowej w Urzędzie Gminy Janowo, na zajmowanym stanowisku od 1 sierpnia 2019 r., zatrudniony na podstawie umowy o pracę.

[Dowód: akta kontroli str. 1-3]

Kontrolę przeprowadził zespół pracowników Warmińsko-Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego w Olsztynie, samodzielne stanowisko pracy do spraw mniejszości narodowych i etnicznych, organizacji pozarządowych oraz kultury i ochrony dziedzictwa narodowego, w składzie:

- **Emilia Orzoł** – starszy inspektor wojewódzki, legitymacja służbowa nr 18/2024 wydana przez Dyrektora Generalnego Warmińsko-Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego w Olsztynie, pełniąca funkcję przewodniczącego zespołu kontrolnego, na podstawie wydanego przez Wojewodę Warmińsko-Mazurskiego pisemnego, imiennego upoważnienia do kontroli nr WK-I.0030.336.2024 z dnia 2 września 2024 r.,
- **Jan Kosiorek** – starszy inspektor wojewódzki, legitymacja służbowa nr 31/2022 wydana przez Dyrektora Generalnego Warmińsko-Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego w Olsztynie, członek zespołu kontrolnego, na podstawie wydanego przez Wojewodę Warmińsko-Mazurskiego

pisemnego, imiennego upoważnienia do kontroli nr WK-I.0030.337.2024 z dnia 2 września 2024 r.

[Dowód: akta kontroli str. 4-5]

Termin kontroli: od 12 września 2024 r. do 13 września 2024 r.

Kontrolę odnotowano w książce kontroli jednostki kontrolowanej pod pozycją nr 3 (2024).

Przedmiot i zakres kontroli:

- przedmiot kontroli: ocena realizacji powierzonego Gminie Janowo zadania z zakresu administracji rządowej, dotyczącego obowiązku utrzymania grobów i cmentarzy wojennych,
- okres objęty kontrolą: od 1 stycznia 2024 r. do dnia 12 września 2024 r.

Informacji i wyjaśnień kontrolującym udzielał:

- kierownik Referatu Gospodarki Trenowej w Urzędzie Gminy Janowo – pracownik realizujący kontrolowane zadanie.

Kontrolę przeprowadzono na podstawie art. 6 ust. 4 pkt 3 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (Dz. U. z 2020 r. poz. 224, z późn. zm.), art. 28 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (Dz. U. z 2023 r. poz. 190), oraz w związku z § 8 porozumienia Nr PS-VII.5230.1.45.2024 zawartego w dniu 22 maja 2024 r. pomiędzy Wojewodą Warmińsko-Mazurskim a Gminą Janowo w sprawie powierzenia Gminie prowadzenia zadania z zakresu administracji rządowej, dotyczącego obowiązku utrzymania grobów i cmentarzy wojennych (Dz. Urz. woj. warm.-maz. poz. 3672 z 30.07.2024 r.).

Kontrolowane zadanie jednostka przyjęła Uchwałą Nr LXIV/328/2024 Rady Gminy Janowo z dnia 23 kwietnia 2024 r. w sprawie wyrażenia zgody na odpłatne przyjęcie zadania zleconego z zakresu administracji rządowej na realizację obowiązku utrzymania grobów i cmentarzy wojennych na terenie Gminy Janowo. Na mocy tej uchwały Wójt Gminy Janowo w dniu 22 maja 2024 r. zawarł z Wojewodą Warmińsko-Mazurskim porozumienie Nr PS-VII.5230.1.45.2024.

Na podstawie ustaleń kontroli działalność Urzędu Gminy Janowo ocenia się pozytywnie z uchybieniami.

Pozytywnie oceniono:

- 1) ujęcie zadania w zakresie czynności pracownika,
- 2) prowadzenie dokumentacji z aktami spraw bieżących (merytoryczna),
- 3) prowadzenie ewidencji grobów i cmentarzy wojennych,
- 4) prowadzenie wyodrębnionej ewidencji księgowej środków z dotacji,
- 5) nadzór nad stanem grobów i cmentarzy wojennych,
- 6) prowadzenie prac o charakterze porządkowo-konserwacyjnym.

Stwierdzono uchybienia w zakresie:

- 1) nieuregulowania powierzonego zadania w regulaminie organizacyjnym jednostki.

1. Dokumentacja organizacyjna

W regulaminie organizacyjnym jednostki, stanowiącym załącznik nr 1 do Zarządzenia Nr 104/2020 Wójta Gminy Janowo z dnia 1 stycznia 2020 r. w sprawie ustalenia Regulaminu Organizacyjnego

Urzędu Gminy Janowo, w § 5 ust. 2 pkt. 3 widnieje ogólny zapis dotyczący zadań spoczywających na Urzędzie Gminy w brzmieniu: „powierzonych, przyjętych w drodze porozumień zawartych z innymi jednostkami administracji publicznej”. W trakcie kontroli ustalono, że w okresie objętym kontrolą zadanie wynikające z przedmiotu kontroli realizował Referat Gospodarki Terenowej Urzędu Gminy Janowo, co nie znalazło odzwierciedlenia w regulaminie organizacyjnym jednostki. Referat podlega Wójtowi.

W ocenie kontrolujących, treść zadania ujęta w regulaminie organizacyjnym jest zbyt ogólna i nie daje gwarancji, że zadanie będzie wykonane zgodnie z przedmiotowym porozumieniem. Zauważyć należy, że stosownym porozumieniem Wojewoda powierza, a Gmina przejmuje zadanie z zakresu administracji rządowej, dotyczące obowiązku utrzymania grobów i cmentarzy wojennych, obejmujące w szczególności: wykonywanie bieżących prac remontowo-konserwacyjnych i porządkowo-pielęgnacyjnych na cmentarzach i grobach wojennych, ustalanie potrzeb finansowych w tym zakresie, czy też prowadzenie ewidencji grobów i cmentarzy wojennych znajdujących się na terenie gminy. Ponadto, niezależnie od wyboru dokonanego przez organ prawodawczy samorządu, ustawowym obowiązkiem nałożonym na gminę jest sprawowanie bezpośredniego dozoru nad stanem grobów i cmentarzy wojennych oraz zawiadamianie wojewody w razie uszkodzenia grobu lub innych elementów cmentarza wojennego (art. 7 ustawy o grobach i cmentarzach wojennych).

Według kontrolujących, niedoprecyzowanie zadania w sposób jasny i niebudzący wątpliwości, że obejmuje ono nadzór i opiekę nad grobami i cmentarzami wojennymi może skutkować, m.in. utrudnieniem w egzekwowaniu powierzonych gminie odpowiedzialności i obowiązków wynikających z porozumienia zawartego z Wojewodą Warmińsko-Mazurskim.

Obowiązki wynikające z powierzonego gminie zadania realizował kierownik Referatu Gospodarki Terenowej w Urzędzie Gminy Janowo. Zadanie ujęto w zakresie czynności pracownika - część IV ust. 6 pkt 1-5.

[Dowód: akta kontroli str. 1-3]

2. Prowadzona dokumentacja z aktami spraw bieżących (merytoryczna)

Na stanowisku pracy jest prowadzona teczka, którą oznaczono symbolem komórki oraz symbolem i hasłem z jednolitego rzeczowego wykazu akt:

- GT.7045 "Utrzymanie miejsc grzebalnych" (kat. B 5)

Teczka zawiera spis spraw i akta spraw bieżących, m.in. propozycję przejęcia zadania na rok 2024, uchwałę i oświadczenie o przyjęciu dotacji, podpisane porozumienie z wojewodą, notatkę służbową dot. prac wykonanych na cmentarzach wojennych 27 czerwca 2024 r., zawiadomienie o przedmiotowej kontroli.

[Dowód: akta kontroli str. 1-3]

3. Prowadzona ewidencja grobów i cmentarzy wojennych

Ewidencja grobów i cmentarzy wojennych prowadzona jest przez gminę w formie papierowej w teczce oznaczonej symbolem i hasłem:

- GT.7041 "Ewidencja cmentarzy na terenie jednostki samorządu (cmentarz wojenny w Jagarzewie i Retkowie)" (kat. A).

Teczka zawiera karty ewidencyjne cmentarzy wojennych w Jagarzewie i Retkowie (Uścianek). Karty zawierają materiał zdjęciowy oraz mapkę z zaznaczoną lokalizacją cmentarzy.

[Dowód: akta kontroli str. 1-3]

Według ewidencji grobów i cmentarzy wojennych, której jeden komplet w formie elektronicznej jest w dyspozycji Warmińsko-Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego w Olsztynie ustalono, że na terenie kontrolowanej gminy zinwentaryzowano dwa obiekty cmentarnictwa wojennego z okresu I wojny światowej w miejscowościach Jagarzewo i Retkowo (Uścianek).

Karty zawierają, w zależności od posiadanej wiedzy, m.in. takie informacje jak: nazwa gminy, powiatu, miejscowości, dawna nazwa miejscowości, położenie i opis lokalizacji obiektu, właściciel (zarządca) terenu, rodzaj obiektu, powierzchnia obiektu, numer i data wpisu do rejestru zabytków, okres historyczny, informacja o pochowanych, status (narodowość) pochowanych, opis i stan zachowania obiektu, informacje dotyczące aktów wandalizmu, kradzieży, uszkodzeń, bibliografia (źródło danych).

Okazane karty są kompletne, posiadają zdjęcia oraz mapy lokalizacyjne ze wskazaniem działki, na której położony jest dany obiekt. Karta ewidencyjna cmentarza w Retkowie została zaktualizowana w związku z ekshumacją szczątków żołnierzy niemieckich i rosyjskich z obecnie nieistniejącego cmentarza wojennego w Ruskowie i ich ponownym pogrzebaniem na cmentarzu w Retkowie.

Na podstawie rejestru zabytków nieruchomych dla województwa warmińsko-mazurskiego, zamieszczonego na stronie internetowej Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków w Olsztynie ustalono, że cmentarze wojenne nie są wpisane do rejestru zabytków nieruchomych.

W kartach ewidencyjnych tych obiektów, w rubryce 12 „Numer i data wpisu do rejestru zabytków lub inna forma ochrony” odnotowano, że zostały one ujęte w wojewódzkiej ewidencji zabytków.

4. Sprawozdanie z realizacji kontrolowanego zadania

Zgodnie z porozumieniem Nr PS-VII.5230.1.45.2024 z dnia 22 maja 2024 r. sprawozdanie merytoryczno-finansowe z realizacji zadania następuje w terminie do dnia 15 stycznia 2025 r. i obejmuje okres od początku realizacji zadania do 31 grudnia 2024 r.

W związku z wyznaczonym terminem, do dnia przedmiotowej kontroli jednostka nie była zobowiązana złożyć sprawozdanie.

5. Decyzje zezwalające na prace remontowo-budowlane i konserwatorskie

Z akt prowadzonych spraw wynika, że w 2024 r. gmina nie realizowała prac remontowo-renowacyjnych na obiektach wymagających pozwolenia Warmińsko-Mazurskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków oraz zezwolenia Wojewody Warmińsko-Mazurskiego, w trybie art. 5 ustawy o grobach i cmentarzach wojennych.

6. Postępowanie z dotacją

W dniu 19 marca 2024 r., w związku ze złożonym wnioskiem, Gmina Janowo otrzymała propozycję przejęcia zadania dotyczącego opieki nad grobami i cmentarzami wojennymi w 2024 r. wraz z dotacją we wnioskowanej wysokości 2 400,00 zł. Gmina złożyła oświadczenie o przyjęciu dotacji z datą 8 maja 2024 r.

Plan dotacji gminy został zwiększony:

- Decyzją Wojewody Warmińsko-Mazurskiego Nr FB 103/2024 z 20 maja 2024 r. - **zwiększenie o kwotę 2 400,00 zł** z ustawy budżetowej.

Środki zostały wprowadzone do planu finansowego gminy:

- Uchwałą Nr LXIV/327/2024 Rady Gminy Janowo z dnia 23 kwietnia 2024 w sprawie zmiany uchwały budżetowej Gminy Janowo na 2024 r. (zał. nr 1, 2).

Data zaksięgowania środków:

- 3 lipca 2024 r. (w rozdz. 71035 § 2020).

Zgodnie z porozumieniem środki finansowe były przeznaczone na wykonywanie bieżących prac porządkowo-pielęgnacyjnych i remontowo-konserwacyjnych na cmentarzach i grobach wojennych znajdujących się na terenie Gminy.

Zgodnie z § 3 ust. 1 porozumienia gmina zobowiązuje się do prowadzenia wyodrębnionej ewidencji księgowej środków finansowych otrzymanych z dotacji na realizację zadania oraz wydatków dokonywanych z tych środków. Gmina prowadzi wyodrębnioną ewidencję finansowo-księgową w wersji elektronicznej za pomocą programu Respons (05.033), moduł FK - finanse i księgowość ZETO SOFTWARE Sp. z o.o. Dla konta 901 prowadzona jest analityka "Dochody budżetu", klasyfikacja 710-71035-2020D-002001R, BZ 9.1.1.7. Do dnia kontroli nie zostały poniesione wydatki z dotacji. Gmina Janowo na realizację przejętego od Wojewody zadania nie zapewniła środków własnych, co jednakże nie było warunkiem zawartego porozumienia z Wojewodą

[Dowód: akta kontroli str. 1-3; 6-8]

7. Opieka sprawowana przez gminę

Zgodnie z pisemnymi wyjaśnieniami w 2024 r., w ramach porozumienia zawartego z Wojewodą, pracami objęto wszystkie cmentarze wojenne występujące na terenie gminy. Wójt Gminy Janowo prace związane z bieżącym utrzymaniem cmentarzy wojennych w miejscowości Retkowo (Uścianek) powierzył Szkole Podstawowej w Muszakach, a opiekę nad cmentarzem wojennym w Jagarzewie powierzył Zespołowi Szkół Rolniczych i Ogólnokształcących w Jagarzewie. Uczniowie wykonują prace związane z uwzględnieniem potrzeb zależnych od pory roku, między innymi: grabienie, uprzątnięcie gałęzi, oczyszczenie grobów. Szkoły informują telefonicznie Urząd Gminy Janowo o terminie rozpoczęcia robót na cmentarzach wojennych. Prace, przy których wykorzystywany jest sprzęt typu kosiarka wykonuje konserwator szkoły. Uczniowie wykonują prace lżejsze i bezpieczniejsze, związane z oczyszczaniem terenu cmentarzy wojennych. Ponieważ środki z dotacji wojewody wpłynęły w okresie wakacyjnym, na cmentarzu w Retkowie (Uścianku) pracownicy Urzędu Gminy Janowo w dniu 27 czerwca 2024 r. wykosili trawę i usunęli chwasty. Natomiast prace porządkowe na cmentarzu wojennym w Jagarzewie wykonali uczniowie w dniu oględzin (12 września 2024 r.).

Środki z dotacji w wysokości 2 400,00 zł przeznaczone są w równych częściach (po 1 200,00 zł) na każdy cmentarz. W tym roku planuje się zakupić między innymi paliwo do kosiarki, materiały do utrzymania porządku na terenie cmentarzy.

Stan utrzymania obiektów cmentarnictwa wojennego jest monitorowany przez kierownika Referatu Gospodarki Terenowej, który dokonuje odbioru prac, z czego sporządzana jest notatka służbowa oraz

wykonywana dokumentacja fotograficzna. Do dnia kontroli udokumentowany notatką odbiór prac na cmentarzu wojennym w Retkowie (Uścianku) nastąpił 27 czerwca 2024 r.

W badanym okresie na cmentarzach wojennych nie ujawniono przypadków wandalizmu, jak też zaśmiecania, niszczenia, zdarzeń losowych ani innych szkód. Nie odnotowano również skarg na stan utrzymania obiektów cmentarnictwa wojennego na terenie gminy. Cmentarz wojenny w Retkowie (Uścianku) znajduje się na nieruchomości należącej do Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe, w zarządzie Nadleśnictwa Jedwabno. Zarządca terenu nie utrudnia gminie sprawowania opieki nad tym cmentarzem wojennym. Cmentarz wojenny w Jagarzewie położony jest na działce należącej do Gminy Janowo.

[Dowód: akta kontroli str. 9-12]

8. Oględziny grobów i cmentarzy wojennych

W dniu 12 września 2024 r. w obecności pracownika gminy realizujących kontrolowane zadanie w okresie objętym kontrolą, przeprowadzono oględziny:

- cmentarza wojennego żołnierzy niemieckich i rosyjskich z I wojny światowej w pobliżu osady Uścianek i terenu dawnej wsi Retkowo,
- cmentarza wojennego żołnierzy niemieckich i żołnierzy rosyjskich z I wojny światowej w Jagarzewie.

Z przeprowadzonych oględzin sporządzono protokół.

Na podstawie przeprowadzonej wizytacji stwierdzono, że prowadzone prace porządkowo-konserwacyjne i należyta dbałość o wizerunek tych miejsc pozwalają zachować ich historyczną i zabytkową wartość. Cmentarze wojenne oraz ich otoczenie były wykoszone i oczyszczone, utrzymane w sposób estetyczny. Na cmentarzu wojennym w Retkowie (Uścianku) poszczególne nagrobki i alejki są słabo wyodrębnione z terenu. Inskrypcje na nagrobkach na obydwu cmentarzach mało widoczne, wymagają ucytelnienia. Kontrolującym wyjaśniono, że występuje pilna potrzeba wymiany drewnianego ogrodzenia wokół cmentarza w Jagarzewie.

Uwagi i wnioski stwierdzone wobec wizytowanych obiektów, szerzej opisane w protokole oględzin, nie mają wpływu na ich ogólny odbiór, a stan techniczny nie zagraża bezpieczeństwu.

[Dowód: akta kontroli str. 13-17; 9-11]

9. Obowiązki informacyjne

Kwota przyznana przedmiotowym porozumieniem nie przekroczyła 50 000,00 zł, wobec tego kontrolowana jednostka nie była zobowiązana do wypełnienia obowiązku informacyjnego w zakresie strony internetowej, plakatu informacyjnego bądź tablicy informacyjnej, o którym mowa w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 7 maja 2021 r. w sprawie określenia działań informacyjnych podejmowanych przez podmioty realizujące zadania finansowe lub dofinansowywane z budżetu państwa lub z państwowych funduszy celowych (Dz. U. z 2021 r. poz. 953, ze zm.).

Do ustaleń kontroli nie zostały wniesione zastrzeżenia.

Mając na uwadze powyższe oceny i wnioski, wnoszę o:

- 1) dokonanie zmian w regulaminie organizacyjnym Urzędu Gminy Janowo poprzez zredagowanie zapisu zadania dotyczącego organizowania i sprawowania opieki nad grobami i cmentarzami wojennymi,
- 2) prowadzenie prac, stosownie do posiadanych środków finansowych i po uzyskaniu zezwolenia Wojewody Warmińsko-Mazurskiego - zgodnie z wymogami określonymi w art. 5 ustawy o grobach i cmentarzach wojennych, poprawiających stan zachowania cmentarzy wojennych na terenie gminy, szczególnie w zakresie: uczytelnienia liternictwa na nagrobkach na obydwu cmentarzach wojennych, uwidocznienia z terenu mogił i alejek na cmentarzu wojennym w Retkowie (Uścianku) oraz naprawy ogrodzenia na cmentarzu wojennym w Jagarzewie.

Proszę Pana Wójta o poinformowanie Wojewody Warmińsko-Mazurskiego w terminie 21 dni od dnia otrzymania niniejszego wystąpienia, o sposobie wykorzystania uwag i wniosków, a także o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia działań.

Jednocześnie informuję, że stosownie do art. 48 ustawy o kontroli w administracji rządowej, od wystąpienia pokontrolnego nie przysługują środki odwoławcze.

WOJEWODA
WARMIŃSKO-MAZURSKI
Radostaw Król